

LATVIJAS REPUBLIKA
VALMIERAS NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Nodokļu maksātāja reģistrācijas kods 90000043403, Lāčplēša iela 2, Valmiera, Valmieras novads, LV-4201
Tālrunis 64207120, e-pasts: pasts@valmierasnovads.lv, www.valmierasnovads.lv

LĒMUMS
Valmierā

2024.gada 28.decembrī

Nr.816
(protokols Nr.20, 20.§)

**Par Valmieras novada pašvaldības iestādes
“Valmieras novada Sociālo lietu pārvalde”
struktūrvienības “Sociālo pakalpojumu
nodaļa” 24.10.2024. lēmuma Nr. SLP/3.3/24/821
apstrīdēšanu**

Adresāti:**Klients (...)**

personas kods (...), deklarētā dzīvesvietas adrese (...),

pilnvarotā persona (...)

personas kods (...), deklarētā dzīvesvietas adrese (...), turpmāk – Iesniedzējs.

Valmieras novada pašvaldībā (turpmāk – Pašvaldība) 26.11.2024. saņemts Iesniedzēja iesniegums (Pašvaldībā reģistrēts ar Nr.4.1.8.3/24/7364), kurā Iesniedzējs lūdz atzīt Valmieras novada pašvaldības iestādes “Valmieras novada Sociālo lietu pārvalde” (turpmāk – Pārvalde) struktūrvienības “Sociālo pakalpojumu nodaļa” 24.10.2024. lēmumu Nr.SLP/3.3/24/821 **par prettiesisku daļā**, kas norādīta lēmuma faktu konstatējuma un lēmuma pamatojuma daļas 6.punktā.

Pārvaldē 2024.gada 24.oktobrī izdots lēmums Nr.SLP/3.3/24/821 “Par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma piešķiršanu” (turpmāk – Lēmums), ar kuru Pārvaldes Klientam (...) noteikts ceturtais aprūpes līmenis un kā atbilstošs noteikts sociālās aprūpes pakalpojums ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā.

2024.gada 25.oktobrī starp biedrību “Latvijas Sarkanais Krusts” (ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma sniedzējs), (...) (Klients) un (...) (pakalpojuma ņēmējs) noslēgts līgums par ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma nodrošināšanu Klientam. Pakalpojuma sniedzēja noteiktā samaksa par pakalpojumu ir 31,80 *euro* diennaktī. Klienta ienākumi mēnesī uz Lēmuma pieņemšanas brīdi – valsts vecuma pensija 543,86 *euro* un piemaksa 143,37 *euro*, mirušā laulātā pabalsts 204,27 *euro*.

Iesniedzējs norāda, ka pilnībā nepiekrīt Lēmuma faktu konstatējuma un Lēmuma pamatojuma 6.punktā minētajai faktu interpretācijai un apsvērumiem. Nodaļa nepareizi interpretē starp viņu un Klientu 2020.gada 14.jūlijā noslēgtā dāvinājuma līgumā (turpmāk – Dāvinājuma līgums) iekļautā personālservitūta (lietojuma tiesības) būtību. Nav strīda, ka Dāvinājuma līgumā Iesniedzējs esot apņēmis saglabāt Klientam nekustamā īpašuma (...) (kadastra Nr. (...)) (turpmāk – Nekustamais īpašums) lietojuma tiesības līdz mūža galam, arī gadījumā, ja Nekustamais īpašums tiek atsavināts par labu trešajai personai. Bet Nodaļa nepareizi interpretē un secina, ka no Dāvinājuma līguma Iesniedzējam izriet arī pienākums nodrošināt Klientam mājokli/dzīves vietu līdz mūža galam. Ar Dāvinājuma līgumu ir nodibināts personālservitūts. Atbilstoši Civillikuma 1131.panta pirmajai daļai, *servitūts, kas nodibināts par labu fiziskai vai juridiskai personai, ir personālservitūts*. Turklāt, kā tas ir norādīts pašā Dāvinājuma līgumā, Klientam tiek nodrošināta Nekustamā īpašuma

lietojuma tiesība līdz mūža galam. Pretēji Nodaļas secinājumiem, Nekustamā īpašuma lietojuma tiesība līdz mūža galam nenozīmē to, ka Iesniedzēja pienākums ir nodrošināt Klientu ar dzīvojamo platību (mājvietu) līdz mūža galam. Civillikuma 1190.pants nosaka, ka *lietojums ir kādam piešķirta tiesība saņemt labumu no svešas lietas, to lietojot un dabūjot no tās augļus.*

Iesniedzējs arī norāda, ka Lēmuma pamatojuma daļas 6.punktā minētie Nodaļas apsvērumi, liek secināt, ka Nodaļa ar Dāvinājuma līgumu nodibināto personālservitūtu (lietojuma tiesību), kas ierakstīts Nekustamā īpašuma zemesgrāmatas nodalījumā, to kļūdaini uzskata par uztura līgumu un no tā izrietošām saistībām. Tātad pēc būtības uztura līgums atšķirībā no dāvinājuma līguma ir atlīdzības līgums, jo kā atlīdzību par kādu mantisku vērtību atdošanu citai personai, šī persona pretī prasa, lai tiek dots ēdiens, mitekļi, apģērbs un kopšana. Turklāt saskaņā ar Civillikuma 2100.pantu, ja uztura devējam nodod nekustamu īpašumu, tad zemes grāmatās ierakstāma uztura saņēmēja labā ķīlas tiesība uztura vērtībā. Līdz ar to, no minētā secināms, ka ne tikai starp mani un Klientu noslēgtā līguma nosaukums norāda uz to, ka tas nav uztura līgums, bet arī noslēgtā līguma saturs neatbilst uztura līguma būtībai. Ar Dāvinājuma līgumu Nekustamā īpašuma zemesgrāmatas nodalījumā nostiprinātais personālservitūts (lietojuma tiesība) nenosaka man nekādus citus pienākumus, kas varētu būt saistīti ar Klienta aprūpes vai mājvietas nodrošināšanu, kā tikai pienākumu saglabāt Nekustamā īpašuma lietojuma tiesības līdz mūža galam.

Iesniedzēja ieskatā Pārvaldes Lēmuma faktu konstatējuma un lēmuma pamatojuma daļas 6.punkts atzīstams par prettiesisku.

Atbilstoši Pašvaldības rīcībā esošajiem dokumentiem un informācijai Pašvaldības dome konstatēja turpmāk minētos apstākļus.

1. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (turpmāk – Likums) 4.panta pirmā daļa noteic, ka sociālos pakalpojumus sniedz, tikai pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu. Likuma 8.panta pirmā un sestā daļa cita starpā noteic, ka klienta vai viņa apgādnieka pienākums ir samaksāt par saņemtajiem sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, un ja persona pieprasa pašvaldības pilnībā vai daļēji apmaksātus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumus, pašvaldības sociālais dienests, ievērojot šā likuma 5. panta otrajā daļā noteikto, novērtē personas maksāspēju, pamatojoties uz personas sniegto informāciju par ienākumiem un noslēgtajiem uzturlīgumiem. Ja pienākums maksāt par pakalpojumu ir arī personas apgādniekiem, viņi iesniedz informāciju par ienākumiem pašvaldības sociālajam dienestam, kas lemj par pakalpojuma piešķiršanu.
2. Likuma 3.panta otrā un trešā daļa cita starpā noteic, ka sociālo pakalpojumu saņemšanas kārtību nosaka Ministru kabinets un pašvaldību domes, savukārt kārtību, kādā saņemami pašvaldību sniegtie sociālie pakalpojumi, nosaka pašvaldību saistošajos noteikumos.

Pašvaldības domes 2023.gada 26.oktobra saistošo noteikumu Nr.106 "Par sociālajiem pakalpojumiem Valmieras novadā" (turpmāk – Noteikumi Nr.106) 42.punkts noteic, ka ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu piešķir ar Pārvaldes lēmumu, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu novērtējumu. Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr.106 44.punktu piešķirot pakalpojumu un veicot klienta novērtējumu Pārvalde ievēro šādus noteikumus:

- par pakalpojumu maksā persona no saviem ienākumiem (līdzekļiem);
 - personai ir tiesības uz noteiktu naudas summu personiskiem izdevumiem, saskaņā ar normatīvo aktu par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību;
 - ja persona par pakalpojumu nevar samaksāt pilnā apmērā, maksas daļu līdz pilnai pakalpojuma maksai sedz personas apgādnieks vai pašvaldība atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai;
 - līdzekļu apmēru, kas pēc pakalpojuma samaksas paliek apgādnieka ģimenes rīcībā, nosaka normatīvais akts par sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas kārtību un kārtību, kādā pakalpojuma izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta;
 - ja persona ir noslēgusi uztura līgumu vai līgumu (par sava nekustamā īpašuma atsavināšanu), no kura izriet īpašuma ieguvēja pienākums nodrošināt personas aprūpi vai mājvietu, par pakalpojumu pilnā apmērā maksā persona un īpašuma ieguvējs.
3. Ievērojot minēto, Pārvalde izdotajā Lēmumā ir vadījusies atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, proti, Lēmumā ir konstatēts, ka klientam ir noteikts ceturtais aprūpes līmenis, Klientam nav apgādnieku (bērnu), izvērtēti klienta ienākumi un noslēgtie uztura vai cita veida līgumi par nekustamā īpašuma atsavināšanu. Lēmuma faktu konstatējuma daļā ir secināts, ka

Klienta ienākumi nav pietiekami, lai pilnā apmērā segtu samaksu par pakalpojumu. Saskaņā ar ierakstiem Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā, Klientam bija nostiprinātas Īpašuma tiesības uz nekustāmo Īpašumu (...) (kadastra Nr. (...)) (turpmāk – Īpašums). 2020.gada 14.jūlijā Klients noslēdzis dāvinājuma līgumu saskaņā ar kuru Klients Īpašumu uzdāvinājis **mazdēlam** (...) (turpmāk – Apdāvinātais arī Pilnvarnieks), dzimis (...), deklarētā dzīvesvietas adrese: (...). Īpašuma tiesības uz Īpašumu Apdāvinātajam nostiprinātas ar ierakstu zemesgrāmatā 2020.gada 14.jūlija (žurnāla Nr.300005160367). Saskaņā ar noslēgto dāvinājuma līgumu Apdāvinātais ir apņēmis Klientam nodrošināt nekustamā Īpašuma lietojuma tiesības līdz mūža galam, arī gadījumā, ja nekustamais Īpašums tiek atsavināts par labu trešajai personai. No minētā secināms, ka Apdāvinātā pienākums ir nodrošināt Klientam mājokli/dzīves vietu līdz mūža galam. Minētajā gadījumā Lēmumā ir pareizi secināts, ka Iesniedzējs ir pieņēmis dāvinājumu ar uzlikumu, proti, ar pienākumu nodrošināt Klientam mājokli līdz mūža galam. Brīdī, kad tiek parakstīts dāvinājuma līgums un apdāvinātā Īpašumtiesības uz nekustamo Īpašumu tiek nostiprinātas zemesgrāmatā, dāvinātājs, minētajā gadījumā Klients, vairs nav nekustamā Īpašuma īpašnieks un vairs nevar ar to brīvi rīkoties. Līdz ar to apdāvinātais un minētajā gadījumā Iesniedzējs kļūst par nekustamā Īpašuma īpašnieku un patstāvīgi atbild par Īpašuma un uzlikuma izpildes kvalitāti. Iesniedzējs pareizi norāda iesniegtajā iesniegumā, ka viņam ir tiesības no dāvinājuma iegūt augļus un labumu, tikai iegūstot labumu ir jāizpilda dāvinājuma nosacījums, proti, jānodrošina Klientam mājvieta.

Likuma 28.panta pirmā daļa noteic, ka ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas nodrošina klientam mājokli. Ņemot vērā minēto, proti, apstākli, ka Apdāvinātais pieņemot dāvinājumu ir apņēmis nodrošināt Klientu ar dzīvojamo platību (mājvietu) līdz mūža galam, par pakalpojumu pilnā apmērā maksā Apdāvinātais atbilstoši Noteikumu Nr.106 prasībām. Savukārt saskaņā ar Klienta 2024.gada 1.augustā izsniegto Universālpilnvaru, Apdāvinātais ir apņēmis pārvaldīt visu Klienta mantu, t.sk., iegūt Īpašumā vai atsavināt nekustamos Īpašumus, pārvaldīt un rīkoties ar Klienta naudas līdzekļiem, noguldījumiem. Neskatoties uz to, ka Iesniedzējs ir apdāvinātā un pilnvarotā persona, Iesniedzējs ir Klienta mazdēls un saskaņā ar Civillikuma 188.pantu pienākums uzturēt vecākus un vajadzības gadījumā arī vecvecākus gulstas uz visiem bērniem samērā ar viņu spējām uzturēt vecākus vai vecvecākus un mantas stāvokli. Strīdus par uzturlīdzekļiem izšķir tiesa. No minētās normas secināms, ka Iesniedzēja, kas minētajā gadījumā ir arī Klienta mazdēls, pienākums maksāt par Klientam nodrošināmo pakalpojumu izriet no normatīvajiem aktiem.

4. Saskaņā ar tiesu praksē nostiprinātām atziņām, kārtību, kādā klients, kurš saņem pakalpojumu, maksā par pakalpojumu, un kārtību, kādā pakalpojuma izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta, ja klients vai viņa apgādnieks nespēj samaksāt par pakalpojumu, noteic Ministru kabineta 2003.gada 27.maija noteikumi Nr.275 "Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas kārtība un kārtība, kādā pakalpojuma izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta" (turpmāk – Noteikumi Nr.275). Atbilstoši Noteikumu Nr.275 2.punktam klients par saņemto pakalpojumu maksā atbilstoši noslēgtajam līgumam starp klientu un sociālā pakalpojuma sniedzēju. Līgumā papildu Civillikumā noteiktajiem vispārīgajiem līguma noteikumiem norāda: 2.1.detalizētu pakalpojuma saturu; 2.2.pakalpojuma saņemšanas vietu un pakalpojuma saņemšanas ilgumu; 2.3.pakalpojuma cenu, kopējo līguma summu, samaksas termiņus un soda sankcijas; 2.4.līguma izbeigšanas nosacījumus un līguma noteikumu pārskatīšanas kārtību. Saskaņā ar Noteikumu Nr.275 3.punktu, ja klients normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā atzīts par trūcīgu, par pakalpojumu maksā viņa apgādnieks vai apgādnieki. Šādā gadījumā šo noteikumu 2.punktā minēto līgumu noslēdz starp klientu, viņa apgādnieku (apgādniekiem) un pakalpojuma sniedzēju. Saskaņā ar noteikumu 4.punktu, ja klienta apgādnieks (apgādnieki) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā atzīts par trūcīgu, par pakalpojumu maksā tā pašvaldība, kura ir pieņēmusi lēmumu par pakalpojuma nepieciešamību. Šādā gadījumā šo noteikumu 2.punktā minēto līgumu noslēdz starp klientu, pašvaldību un pakalpojuma sniedzēju. Līgums par pakalpojuma saņemšanu un samaksu ir civiltiesisks līgums, kas tiek noslēgts privāto tiesību jomā. Pašvaldība publisko tiesību jomā ir tiesīga izlemt jautājumu par personas atbilstību sociālā pakalpojuma saņemšanai, par pakalpojuma nepieciešamību un piešķiršanu.

Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 8.pantā noteikto un Noteikumos Nr.275 ietverto regulējumu, piešķirot sociālās aprūpes pakalpojumu, pašvaldībai vienlaikus ir pienākums izvērtēt pakalpojuma saņēmēja vai viņa apgādnieku materiālo stāvokli, lai

noskaidrotu personu, ar kuru slēdzams līgums par pakalpojuma samaksu. Šos apstākļus iestāde var konstatēt ar administratīvo aktu (sk. Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 8.oktobra sprieduma lietā Nr.A420249218 7.punkts).

5. Līdz ar to, izvērtējot visus lietā secinātos apstākļus kopumā, no tiesu prakses iegūtās atziņas un, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 81.panta pirmo daļu, kas noteic, ka augstāka iestāde izskata lietu vēlreiz pēc būtības daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi, secināms, ka Pārvaldē izdotais Lēmums ir tiesisks un nav atzīstams par prettiesisku arī lēmuma faktu konstatējuma un pamatojuma daļā.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 81.panta otrās daļas 1.punktu, un Pašvaldības domes komiteju apvienotās sēdes 18.12.2024. atzinumu,

Pašvaldības dome, balsojot: ar 19 balsīm "Par" (Andrejs Gluhovs, Andris Klepers, Edgars Grandāns, Edvīns Straume, Guna Ķibere, Guntars Štrombergs, Guntis Gladkins, Jānis Baiks, Jānis Dainis, Jānis Olmanis, Jānis Upenieks, Kaspars Ķļaviņš, Mareks Bērziņš, Marika Grūsle, Reinis Muižnieks, Ričards Gailums, Toms Upners, Uldis Jansons, Vugars Ecmanis), "Pret" – nav, "Atturas" – nav, nolēm:

1. atstāt negrozītu Pārvaldes 2024.gada 24.oktobra lēmumu Nr.SLP/3.3/24/821 "Par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma piešķiršanu";
2. lēmums stājas spēkā 2024.gada 28.decembrī.

Domes priekšsēdētājs

(personiskais paraksts)

Jānis Baiks